

Aan het algemeen bestuur

bezoekadres Dokter Van Deenweg 186
postadres Postbus 60
8000 AB Zwolle
telefoon 088 - 233 12 00
internet wdodelta.nl
bank Nederlandse Waterschapsbank Den Haag
IBAN NL66NWAB0636756882
BIC NWABNL2G
KvK 6420 8338

datum 14 februari 2022 ons kenmerk Z/22/045487-186876 behandeld door Arjan Verhoeff
portefeuillehouder H.J. Pereboom e-mail Arjanverhoeff@wdodelta.nl
onderwerp Beantwoording AB vraag agrarische meetpunten WDOdelta

Geacht bestuur,

Tijdens de rondvraag van de AB vergadering van 14 december 2021 heeft de heer Spijkervet gevraagd naar de herkomst van het water op de agrarische meetpunten binnen het beheergebied van WDOdelta. Directe aanleiding vormden recente discussies over het verkrijgen van derogatie in Nederland in relatie tot de waterkwaliteitsopgave en de recente aandacht bij Waterschap Vechtstromen over het juist meten en monitoren van de waterkwaliteit op meetpunten die door landbouw worden beïnvloed. Deze aandacht was ontstaan naar aanleiding van een artikel in Agrifacts waarin melding werd gemaakt van hoge stikstofgehalten nabij natuurgebieden (Staf, 16 november 2021).

In deze brief informeren wij u over achtergronden bij het agrarisch meetnet en de meetpunten in ons eigen beheergebied.

Meetnetten voor de vormgeving van het landelijke mestbeleid

Voor het beantwoorden van beleidsvragen over waterkwaliteit in relatie tot de vormgeving van het landelijke mestbeleid (m.n. meststoffenwet, nitraatrichtlijn, derogatiebeschikking), zijn er landelijk twee meetnetten ingericht waarin de nutriënthuishouding in het watersysteem wordt gevolgd.

Het meetnet landbouw specifiek oppervlaktewater ([MNSLO](#)) brengt de toestand en trends in beeld van nutriëntgehalten in middelgrote verzamelwatergangen die bovenstrooms worden beïnvloed door landbouwgebieden. Deltares beheert dit meetnet namens het ministerie van I&W en de waterschappen.

Het meetnet effecten mestbeleid ([LMM](#)) richt zich met name op de uitspoeling van nitraat in het ondiepe grondwater en op nutriëntgehalten in greppels en sloten in de directe nabijheid van landbouwbedrijven. Dit meetnet wordt beheerd door RIVM i.s.m. WUR. Binnen het LMM meetnet is sinds 2011 een specifiek meetnet opgenomen dat zich richt op de beantwoording van beleidsvragen rond (de effecten van) derogatie.

De waterschappen spelen geen actieve rol in het LMM maar wel in de uitvoering van het MNSLO. Dit meetnet bestaat uit 169 meetpunten die in 2012 samen met de waterschappen zijn geselecteerd op basis van een aantal selectiecriteria (bijlage A). Deze criteria zijn zo opgesteld dat de meetpunten landbouw specifiek zijn: de invloed van andere bronnen naast de landbouw wordt zoveel mogelijk uitgesloten. Door voortschrijdend inzicht, verandering van landgebruik of droogvallende watergangen wordt het meetnet geregeld geactualiseerd. Op de meetpunten worden maandelijks de fosfor- en stikstofgehalten gemeten.

Selectie MNSLO meetpunten WDODelta

Op basis van de selectiecriteria zijn er binnen ons eigen beheergebied slechts twee meetpunten voor het landelijk meetnet gekozen. Een belangrijke reden hiervoor is dat een groot deel van ons beheergebied wordt voorzien van 'gebiedsvreemd' water dat mede onder invloed staat van andere bronnen dan landbouw. Doordat één van beide meetpunten geregeld droogvalt wordt er overigens in de praktijk vaak volstaan met de resultaten van één meetpunt.

Individuele meetpunten zijn niet representatief voor het vaststellen van trends in de regionale landbouwbelasting en zijn ook niet van doorslaggevende invloed op de resultaten van het landelijk meetnet. De evaluaties voor het mestbeleid worden uitsluitend bepaald op de gemiddelde toestand en trends over alle meetpunten gezamenlijk.

KRW-opgave nutriënten

De nutriëntopgave voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) wordt bepaald op de toestand in de KRW-waterlichamen. Dit betreffen uitsluitend grote wateren die onder invloed staan van diverse bronnen van verontreiniging zoals aanvoerwater, landbouwgronden, natuurgronden en stedelijk water (met name RWZI's). In alle ruim 50 waterlichamen meten wij maandelijks de nutriëntgehalten. Ook binnen ons beheergebied ligt er nog een restopgave voor fosfor en stikstof. Hiertoe zijn, na een uitvoerige analyse van de herkomst van de nutriëntbelasting, maatregelen opgenomen in ons Waterbeheerprogramma (AB, 14 december 2021). In grote lijnen betreft dit een aanvullende fosfaatreductie op een vijftal RWZI's langs het Drentse Kanalsysteem en het stimuleren van de landbouwsector in het nemen van DAW-maatregelen. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de verwachte effecten van het generieke landelijke mestbeleid.

Tot slot

De waterkwaliteit wordt ook buiten de aangewezen KRW-waterlichamen geregeld gemonitord. Op basis van de beschikbare meetgegevens wordt dit jaar een specifiek meetnet ontworpen om vanaf 2023 de toestand in 'overig water' meer structureel te gaan volgen.

Het dagelijks bestuur van het
Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris

de dijkgraaf

E. de Kruijk

D.S. Schoonman

Bijlage A

Selectiecriteria meetpunten

Om tot een goede selectie van landbouw specifieke meetpunten te komen zijn een aantal selectiecriteria opgesteld. De volgende selectiecriteria zijn gehanteerd voor de ligging van de meetpunten:

- Hoofdzakelijk landbouw in bovenstrooms stroomgebied.
- Geen grote puntbronnen in bovenstrooms stroomgebied, zoals rioolwaterzuiveringen (RWZI's) en industriële lozingen. Bij voorkeur ook geen overstorten in het bovenstrooms gebied, maar enkele kleine overstorten die alleen zelden in gebruik zijn, zijn toegestaan.
- Geen groot stedelijk gebied bovenstrooms. Als een meetpunt een groter gebied afwatert, zijn enkele dorpjes in het stroomgebied wel toegestaan.
- Geen aanvoer uit Duitsland en/of België tenzij er genoeg informatie is over het Duitse/Belgische deel van het stroomgebied.
- Geen inlaat van gebiedsvreemd water. Dit criterium is in sommige waterschappen in met name laag-Nederland moeilijk te omzeilen. In de waterschappen waar geen waterlopen aanwezig zijn die niet beïnvloed worden door inlaatwater is gezocht naar meetpunten die zo min mogelijk inlaatwater ontvangen, bijvoorbeeld omdat ze ver van een inlaatpunt liggen of omdat er in de desbetreffende watergang bijna nooit water wordt ingelaten. Een andere manier is om kleinere waterlopen te selecteren, omdat deze veelal minder door inlaatwater beïnvloed worden dan de grote doorgaande waterlopen. Voor dit criterium is overigens een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd met een nieuwe tracertechniek (zie deelrapport B).
- Natuurlijke belasting, zoals kwel, is toegestaan als het niet mogelijk is meetpunten te selecteren zonder kwel. Wel is geprobeerd meetpunten te selecteren met zo min mogelijk kwel.
- De waterloop moet permanent watervoerend zijn. Als een waterloop echter heel zelden droog valt is dit geen reden het desbetreffende meetpunt niet mee te nemen.

Daarnaast is er een drietal selectiecriteria gehanteerd met betrekking tot de monitoring op de meetlocatie:

- De meetlocatie moet zijn opgenomen in een operationeel meetnet.
- De meetfrequentie van het meetpunt is 12 metingen per jaar, in ieder geval in 2008, 2009 en/of 2010.
- Voor de trendmeetpunten moet er een lange meetreeks aanwezig zijn vanaf minimaal 2000. Een langere meetreeks met enkele gaten in deze meetreeks is ook toegestaan, mits voldaan wordt aan het criterium van 12 metingen per jaar voor de jaren die meetellen in de trendanalyse.

De volgende parameters moeten op de geselecteerde meetlocaties zijn bemeten:

- N-totaal of de N-componenten waaruit N-totaal berekend kan worden.
- P-totaal.

zoals beschreven in ([https://www.deltares.nl/app/uploads/2016/12/1202337-000-BGS-0007_DEF - Deelrap.A -Meetnet-nutrienten-landbouw-specifiek-oppervlaktewater.pdf](https://www.deltares.nl/app/uploads/2016/12/1202337-000-BGS-0007_DEF_-_Deelrap.A_-Meetnet-nutrienten-landbouw-specifiek-oppervlaktewater.pdf))